

Na první pohled zaráží málo fotodokumentace

Jsem jedním z nových vedoucích souboru Břeclavánek, v němž proběhla výměna dosavadních vedoucích, a tak jsem se seznámil s časopisem Folklor poprvé. Přesto už mám několik postřehů a o vašem – našem časopisu si myslím zhruba toto.

Při prvním setkání a otevření tohoto časopisu mne zarazilo mnoho psaného a velmi málo fotodokumentace. Chybí mi také více příspěvkové práce jednotlivých souborů, jelikož si myslím, že by zde mohli přispívat všichni členové souborů, laici, a nejen managment souborů. Jde mi o krátká hodnocení jejich činnosti za uplynulé období – čas, o informace, že se někde něco událo, co se podařilo a co ne. Dále mi chybí častější upoutávky na plánované akce a pozvánky na ně, zveřejňované s dostatečným předstihem, aby bylo možno plánovat a zvažovat účast na těchto akcích. Šlo by podle mne zauvažovat o měsíčním (možná delším) výpisu připravovaných akcí. Předem by se mělo upozorňovat také na školení odborných vedoucích souborů, neměly by chybět rady Vás starších ve věci přilákání sponzorů, psaní žádostí o dotace, pomoc v možnosti nákupu krojových součástek atd. Ať taky FoS ukáže i tu lidskou stránku, a ne jen kritikou.

Např. vím, že FoS odmítá poskytnout dotaci na nákup součástí krojů od jednotlivých „soukromníků“. Podporuje pouze nákup u renomovaných výrobců. Všichni však dobře víme, že nákup různých součástí krojů není zrovna levnou záležitostí a že se tyto součásti neshání zrovna dobře a lacino. Jsou různé tetičky, ženy, majstři, kteří v čase svého volna vyrábí tyto

součásti, ale živnost na toto nemají. Nechci nic obcházet nebo se něčemu vyhýbat, ale není možno radou nebo něčím jiným takto pomoci naši souborům? Promiňte mi moji upřímnost, ale myslím, že se s tímto nepotýká jen náš soubor. Takže bych uvítal např. různou inzerci krojových součástek.

Co se týče cílové skupiny. Myslím si, že je třeba podporovat jakýmkoli způsobem dětský folklor. Jelikož známé pravidlo – z dětí bude folklor živ, že? Tím, ale nechci ztracovat ostatní, to ne. Sám jsem zakládajícím členem Starobřeclavského mužského sboru. Takže vím, že například tady u nás na Břeclavsku v poslední době zažila tradice mužských sborů velkou obrodu. A jsou to právě mužáci, kteří drží prapor folkloru v jednotlivých dědinách.

Ptáte se na můj názor, jestli vytvořit internetovou verzi? Myslím si, že ANO!!! A je velká škoda, že už online verze není. Přinášelo by to výhody všem! A zcela jistě i finanční.

*Dušan Fikr
Narodopisný soubor Břeclavánek*

Přísný pohled na v podstatě bohulibou věc

Vítáme možnost vyjádřit se k periodiku, na jehož existenci se vlastně my všichni – jako členové FoS ČR – podílíme. Vývoj časopisu Folklor máme možnost sledovat pouhé dva roky, ale přesto si myslíme, že je to dostatečně dlouhá doba, abychom si dokázali utvořit obrázek o jeho možnostech. Ve svém pohledu na časopis vycházíme z některých okruhů otázek, jak jsme je dostali od Viliama Dekana.

Oba jsme přesvědčeni, že povědomí o časopisu Folklor má jenom úzká skupina příznivců národopisu. Tato oblast lidské kultury bude už asi navždy spíše menšinovou záležitostí. Přesto zastáváme názor, že existuje mnoho lidí mimo okruh členské základny FoSu, kteří by si časopis rádi přečetli a seznámili se s činností jednotlivých členských folklorních sdružení a souborů. Podle nás by Folklor neměl být jen informativním bulletinem o jednotlivých souborech a akcích (samozřejmě, že i tako-

vá rubrika do časopisu patří), ale mohl by se stát i „odborným“ časopisem o trendech v současném pojetí folkloru. Zároveň by měl časopis plnit funkci pomocníka při specifických potížích folklorních souborů (shánění látek a dalšího potřebného materiálu pro šití krojů, právní poradna, kontakty, zajímavosti o specifických lidových hudebních nástrojích atd.).

Stručně k otázce příspěvateľů: považujeme za naprosto katastrofální, že časopis nemá nestranné odborné redaktory, kteří by objíždě-

li republiku a navštěvovali národopisné akce a vystoupení a podávali objektivní obraz skutečnosti. Pokud je autorem příspěvku samotný, na akci jakkoli zainteresovaný účastník, není možné, i přes nejlepší vůli, zachovat objektivitu a nesklouznout k sebechvále.

Jako velký problém se nám jeví cílová skupina osob, jimž je časopis určen. V tuto chvíli jsou to pouze vyvolení členové FoSu (a kdo vlastně další – ví to někdo?), kteří se k časopisu vůbec dostanou. Čtenáři by se určitě našli i z řad laické veřejnosti, pokud by se o Folkloru vůbec dozvěděli a měli možnost ho získat. Na možnosti předplatného pravidelně neupozorňuje ani časopis, a už vůbec ne web Fos.cz v příslušné rubrice Časopis Folklor. Je to záměr?

Na časopisu nás přes tyto výhrady zaujalo a těší, že vůbec existuje. Mrzí nás ovšem malá atraktivnost podání, nepestrost příspěvků, neobjektivnost. Časopis by mohl plnit všechny funkce, které takto pojaté periodikum plnit má a může – informační, dokumentační, propagační, reprezentační... Dokonce si myslíme, že je to žádoucí. Když se tak oba kvůli tomuto našemu příspěvku opět probíráme posledními čísly časopisu, nemáme pocit rubrik. Tudíž by bylo vhodné strukturu časopisu vytvořit a více jednotlivé kapitoly Folkloru diferencovat.

Jednoznačně kladně se stavíme k potenciální budoucí, ale dobře promyšlené koncepci internetové

verze časopisu. Určitě by to pomohlo aktuálnosti časopisu, okamžité zpětné vazbě, zkrátka všemu, co každý časopis potřebuje k tomu, aby byl „živý“. Nehledě k tomu, že internetová verze Folkloru by mohla být mnohem obsažnější. Rozhodně by ale neměla tištěnou „sestřičku“ nahradit.

Na závěr asi nejcitlivější otázka. Grafika? Formát? Nevyhovující!!! Formát časopisu je samozřejmě otázkou výběru redakční rady a vydavatele. Moc se na něm nedá zkazit. Ovšem o grafické podobě se snad ani nedá diskutovat, když žádná není...! Přitom moderní a přitažlivá grafika by pomohla i v orientaci uvnitř časopisu.

Omlouváme se za možná až příliš přísný pohled na v podstatě bohulibou věc, neboť jsme šťastni, že Folklor funguje. Ale jsme přesvědčeni, že se dá ještě mnohé zlepšit. A třeba tím pomoci i národopisu jako takovému.

Závěrem přejeme Folkloru i jeho autorům mnoho trpělivosti a sil do dalších čísel.

*Dalibor Tuž a Josef Knajbl
členové FoS ČR z FS JIZERA Liberec*

Pracovní časopis s internetovou podobou

Časopis Folklor je pro mne „pracovním časopisem“, tedy přesněji periodikem, kteréžto využívám pro svoji práci. Rozmanitost rubrik rok od roku stoupá a nezbyvá nic jiného, nežli tento trend s povděkem kvitovat. Časopis je přínosem jak pro fundovanou menšinu, tak i pro širokou folklorní veřejnost.

Přesto všechno bych se rád setkával s jeho podobou i na internetových stránkách. Struktura by se dala doplnit o názory širší veřejnosti, o hodnocení článků, polemiky a diskuse. Jednoduše by časopis získal na akčnosti. Autoři by se tak dočkali okamžitých reakcí, hodnocení článků a názorů zvenčí, kon-

frontace. Zároveň se přímo nabízí možnost větší propagace folklorních akcí apod.

Jubilantům se sluší poblahopřát. Přeji tedy časopisu, ale hlavně lidem kolem něj, hodně hezkých folklorních akcí, ať je o čem psát...

*David Pavlíček
veducí taneční složky FS Kunoojan
Uh. Hradiště, dramaturg pro tanec
VUS Ondráš Brno*

Aby časopis tancoval v krpcích, a ne v teniskách

Jsou setkání, která člověku přináší nové pohledy na věci, které dosud vnímal jen z povzdálí a bez hlubšího poučení. Takovým setkáním bylo také moje povídání s Janem Dobešem, knižním designérem a grafikem, autorem řady logotypů, knižních úprav a několika nových písem. Už z toho je jasné, že jsem se s ním nesetkal náhodou. Na jedné z besed u cimbálu pražského souboru Rosénka jsme si domluvili schůzku, abychom si popovídali o časopisu Folklor. Nevím, jestli ze mě jako z bývalého organizačního vedoucího jmenovaného souboru neměl trochu trému, protože ve vinárně, v níž jsme se setkali, si statečně objednal rulandské, než mu došlo, že řídí. Takže nakonec stejně zůstal u klobásy a džusu. Ale nic to neubralo na otevřenosti, s níž jsme rozhovor vedli.

Honzo, jsi povoláním grafik, ale já bych Tě nejdříve poprosil, abys o sobě řekl trochu více. A prozradil také, jak se vlastně formoval Tvůj vztah k folkloru.

Narodil jsem se v roce 1977 a od dětství jsem měl spoustu zájmů. Ty nějak krystalizovaly, a nakonec mě přivedly ke studiu logiky a psychologie na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. V letech 1999 až 2004 jsem se ale rozhodl studovat jiný obor, a to grafický design v Postupimi, na Fachhochschule Potsdam. Díky studiu na této škole jsem si také prošel praxí v portugalském studiu R2 design. Teď už pracuji v Čechách, v pražském grafickém studiu Designiq. Zabývám se knižní úpravou, plakátem, tvorbou logotypů či písem.

K lidové hudbě nás doma přivedl asi táta. Pochází ze Znojma a průmyslovku vychodil v Rožnově, takže pro nás různé festivaly a množství nahrávek doma bylo něčím přirozeným. Zkrátka jsem si na „jazyk“ lidového projevu zvykl, hudbu jiných žánrů jako bych si musel někdy překládat. Můj mladší bratr hraje a tancuje v Rosénce od malička, já jsem první aktivní krok učinil až v sedmadvaceti letech...

Předpokládám tedy, že jsi měl možnost setkávat se někdy doma také s časopisem Folklor. Co na něj říkáš jako odborník právě z hlediska grafického designu?

Viděl jsem spíš jen náhodně několik čísel, protože jsem pět let nežil v Čechách. Když jsem ho doma našel, přečetl jsem si ho. Teď před naším rozhovorem jsem si jeden důkladněji prohlédl.

Když se na Folklor podívám očima typografa, musím bohužel konstatovat, že úroveň designu je nulová. I já sám jsem ho vždy otvíral ze zájmu o obsah. Zkrátka ti, kdo časopis připravují, dávají srdce něčemu jinému, než grafice – snaží se naplnit časopis hodnotným obsahem. Pak se samozřejmě přihodí, že grafické zpracování časopisu je na úrovni venkovského zpravodaje. Moje babička pochází z Luže na Chrudimsku, kde takový obecní věstník mají. Vychází už hodně dlouho a od dob psacího

stroje se jeho úprava nezměnila. Myslím, že Folklor má ale daleko větší dosah než pár okolních obcí a stálo by za to s ním něco udělat. Určitě se od něj očekává více, než od lokálního zpravodaje, třeba už proto, že oslovuje lidi, kteří se sami zabývají kulturou..

Honzo, tady Tě dnes nechávám listovat i posledním číslem Folkloru (č. 6/2004), a zároveň jsem Ti dal nahlédnout do několika čísel z období 1990 až 1993. Zaregistroval jsi nějaký pozitivní vývoj?

Ne. Dokonce ani vývoj technických nástrojů se příliš neprojevil... Snad i ty první obálky z počátku devadesátých let více odpovídaly tehdejšímu možnostem a jsou tak případnější. V porovnání s číslem 0/1990 to byl jednoznačný pokrok, ba skok. Od roku 1994 se bulletin prohlásil za časopis, vlastně začal vycházet v současné obálce. Myslím, že tam je ten přelom, kdy by se měl projevit i přechod od amatérismu k úpravě od profesionála, což se bohužel nestalo dodnes, ani na obálce. Má-li to

být časopis, který by oslovoval i širší publikum, mezi ním i mladé lidi, vzdělané lidi, snad občas i někoho „zvenčí“, pak je velká škoda, že se kromě obsahu nevěnuje pozornost i grafické stránce.

Dobrá, ale zkus to rozvést. Co by se po té praktické stránce podle Tebe dalo změnit k lepšímu?

Už první vizuální dojem. Abych to hned po otevření zase nezavřel, když vnitřní obsah s jednoduše „nalitým“ textem připomíná nezáživnou učebnici. K tomu ani není zapotřebí zaplnit polovinu prostoru obrázky, stačí se víc věnovat detailům a vymyslet neotřelou úpravu. Nějaké základní grafické členění textu by mi mělo usnadňovat orientaci. Jak v celém časopise, tak v rámci jednotlivých textů. Čtení příjemné i správná volba písma, sloupců... Mezi to určitě nepatří podtržená kurzíva, která se z neznámých důvodů objevuje snad na každé stránce při nejrůznějších příležitostech (typografický horor). Jde zkrátka o detailní typografickou práci.

Kdybych se měl vyjádřit metaforicky, pak ten časopis musí tancovat v krpcích, ne v teniskách.

Takže obálku a „vnitřek“ jsi teď nepřímo i přímo ztrhal. Co ale říkáš na vlastní obsah?

Už jsem naznačil, že Folklor rád čtu, když se k němu dostanu. A užitečný i zajímavý je. Nejvíce vítám například galerii historických osobností a faktické historické údaje – tedy články, které mají nadregionální, ba i historický význam. Je mi líto, že jsou zatlačovány do pozadí marginálními zprávami a aktualitami.

Samozřejmě by se daly najít výhrady například k členění časopisu. Představování současných osobností hned vepředu, na místo obsahu či úvodníku? Články „ke čtení“ (historie, osobnosti) až na samém konci? A větší váhu by si určitě zasloužily články zabývající se tím, z čeho je v souborové práci možné čerpat.

A kdyby nemělo zůstat jen u řečí, troufl by sis vlastní představu o časopisu zviditelnit, třeba tím, že bys dal grafickou podobu tomuto jubilejnímu číslu?

Určitě ano. Rád bych Vám předvedl v nové úpravě už první řádné číslo šestnáctého ročníku 2005. A když to nepůjde, pokusím se alespoň jubilejním číslem představit nějakou novou vizi.

Děkuji ti za rozhovor. A budu určitě zvědavý na to, jak se popereš s tím novým grafickým řešením. Rozhodně se budu snažit, aby jubilejní číslo, v němž bude tento rozhovor uveřejněn, neslo už Tvůj rukopis. Aby čtenáři Folkloru mohli porovnávat a zamyslet se nad tím, o čem jsi tu dnes hovořil.

Otázky připravil a s Janem Dobešem rozmlouval: Viliam Dekan

Z dalších čtenářských názorů a ohlasů

Ladislav Čechák

vedoucí národopisného souboru Týnečáci Velký Týnec
Nemám k Folkloru připomínek. Jenom jednu. Aby časopis vycházel v termínu a nechodil až s měsíčním zpožděním. To je nemožné! My tam dopošleme příspěvky s nějakými termíny akcí, a ono to vyjde opožděně. To je vše, jinak jsme s časopisem spokojeni.
text je přepisem části vzkazu na telefonním záznamníku (přepsal V. Dekan)

Kateřina Francová

Dům dětí a mládeže Horní Počernice, Praha 9, Dětský folklorní soubor Mateníček

Jsme velice krátce členy FoS ČR a zatím jsme organizací, která dosud nikterak mimořádně nepřispěla k rozvoji folklorního života v České republice, nemohu se tedy fundovaně k úrovni časopisu vyjadřovat. Přesto si ale myslím, že tento časopis je potřebný a na trhu by rozhodně neměl chybět. Věřím, že do budoucna se více zapojíme a budeme mít možnost vyjádřit se zodpovědněji, a třeba i do časopisu přispívat. Srdečně zdravím a přeji hodně úspěchů ve vaší prospěšné činnosti.

Václava Frodlová

Dětský národopisný soubor Břeclavánek

Uvítala bych, kdybyste v časopise uváděli předběžně připravované akce na rok nebo půl roku, jako jsou školení pro vedoucí souborů v různých oblastech – výchova dětí, taneční průprava, zpěv atd, ale i jiná školení. Víím, že nám chodí pozvánky, ale nevíme do předu, o čem můžeme uvažovat.

Josef Gajdoš

vedoucí folklorního souboru Beskyd Zubří

Byl jsem chycen za slovíčko, když jsem ve svém původním stanovisku napsal, že k časopisu nemám připomínek. Takže musím říci i „b“. Je lehké kritizovat. Nepatřím a ani nechci patřit mezi kritiky, protože si vždy vážím lidí, kteří dělají něco pro dobrou věc. Pro

to tvrdím, že časopis Folklor má velmi dobrou úroveň. Problém je, že vše se jednou ohledí a zevšední a musí se takzvaně inovovat.

Mám snad jen opravdu malé doporučení. Doporučil bych pokud možno zestručnit zprávy z regionů, ze souborů. Většina činností souborů je si dostatečně podobná (není třeba tolik popisu), takže místo stránek by stačily dva-tři informativní odstavce. Zbylý prostor by bylo vhodnější využívat pro menší soubory a regiony, o kterých se mnoho nepíše. Pak máme totiž dojem, že se vše točí jen kolem několika známých souborů. Rovněž by nebylo na škodu zavést i rubriku stručných informací z folklorního dění v celé České republice – nejen zprávy z FoSu, nebo uvedených souborových příspěvků. Tolik malé připomínky.

Zasílám Vám všem pozdrav s přáním dobrého díla.

Bohumil Hlaváček

emeritní ředitel ČTK Brno

Časopis Folklor má mezi tištěnými sdělovacími prostředky v České republice nesporně nezastupitelné místo a to tím spíš, že na rozdíl od nyní už velmi početné řady novin a časopisů má tuzemského vydavatele, jeho obsah není diktován ani ovlivňován zahraničním kapitálem. Stal se skutečnou tribunou těch, kteří mají folklor rádi, věnují se mu, jsou ochotni rozdělovat se o své zkušenosti a názory. Lze se v něm dočíst to, co bychom marně hledali na stránkách bohatších časopisů,

jejichž redakce ohrnují nos nad lidovou kulturou a o to víc prostoru dávají kultuře přicházející odjinud.

Poslední stránka Folkloru prozrazuje, že časopis vychází v nákladu pouhých 1800 výtisků. Přitom členská základna folklorních souborů je výrazně početnější. Časopis by si zasloužil, aby měl více čtenářů a o to by se měla přičinit i vedení souborů. Mnozí členové souborů ani nevědí, že časopis Folklor vychází.

Milena Jelínková

vedoucí souboru Malý Kosíř a jménem souboru Kosíř, Kulturní a sportovní zařízení Kostelec na Hané

V časopise Folklor, který vždy celý s chutí přečtu, se mi moc líbí „Vyznání“ lidí, kteří svůj život zasvětili lidovým písním a tancům. Po přečtení těchto článků jsem vždy o něco bohatší, o něco, s čím se se mnou podělili lidé, jejichž láska k folkloru je opravdová. Je to práce, která nikdy nekončí, neboť tito lidé předávají své zkušenosti dalším a dalším generacím, a to je v dnešní přetechizované době počítačů velmi dobře. Vždyť leckdy právě na těchto lidech stojí další existence folklorních souborů v daných místech. Vždy to chce „dobrého tahouna“, který se snaží i v době krize souboru nadchnout ostatní a zkusit to znovu.

Je dobře, že se o takových lidech můžeme dočíst na stránkách našeho časopisu, neboť jsou nám ostatním často vzorem.

Přeji Vám mnoho úspěchů v další práci a těším se na další inspirativní články.

Peter Kopčík

manažer FS Rozmarija, Prešov, Slovensko

Vážení folklórni priatelia. Srdečne Vás pozdravujem z Prešova. Volám sa Ing. Peter Kopčík a už vyše 20 rokov je folklór mojím koníčkom. Momentálne ako manažér spolupracujem hlavne s detským a mládežníckym folklórnym súborom Rozmarija z Prešova. Už niekoľko rokov som členom Folklórneho združenia ČR a odberateľom časopisu Folklor.

Tento časopis má podľa mňa veľmi dobrú úroveň, ponúka obrovské množstvo informácií a poznatkov. Som s jeho úrovňou naozaj veľmi spokojný. Bohužiaľ, my na Slovensku Vám môžeme len závidieť takýto časopis!

Marie Pancířová

FS Kvítek Hradec Králové, festival Setkání s folklórem

Pokud jde o časopis Folklor, spíše se přikláním k časopisu o činnosti sdružení, odborné informace však vítám také. V každém případě vítám informace od všech – jak od členů souborů, tak od vedení souborů a festivalů, i odborníků na folklor nebo novinářů. Cílovou skupinu, kterou by měl časopis více oslovovat a zaměřovat se na ni, by měly tvořit široká členská základna souborů a skupin a vedení souborů a festivalů. Určitě mi vyhovuje tištěná forma časopisu a se strukturou časopisu i jeho grafickou podobou jsem spokojena.

Blanka Petráková

vedoucí DFS Malé Zálesí, Muzeum Luhačovice

Časopis Folklor je jediné fórum, kde dnes český a moravský folklorista (milovník folkloru či folklorní aktivista) může diskutovat, rozčilovat se, prezentovat, zamýšlet se, informovat se a získávat přehled, co se kde dělo a co se u nás bude dít v oblasti folklorismu. Jistě by mohl být odbornější (nebo více populární), větší (nebo menší), barevnější (nebo raději černobílý), aktuálnější (anebo by stačilo, kdyby vycházel dvakrát ročně) – prostě mohl by být jiný, možná lepší. Hlavní však je, že Folklor vychází, přestože se on (stejně jako jeho obsah) může většině folklorně nenaladěných současníků zdát nemoderní, nelukrativní a vůbec

okrajový. Vylepšovat se dá vždycky všechno, takže to můžeme zkusit v dalších patnácti letech.

Alena Špačková

Praha

Přátelé, časopis Folklor odebíráám soukromě, proto jsem čtenářka asi poněkud netypická. Miluji totiž lidové písně, což je u mne letitá záležitost, žádný chvilkový rozmar.

Ráda čtu o „Známých – neznámých“, různá zamyšlení nad festivally. Uvítala bych více o muzikách, muzikantech, zpěvácích.

Postrádám častější recenze nových CD, případně videokazet, ale i s kontaktem na konkrétního prodejce. Je totiž téměř vyloučeno něco z této hudební oblasti koupit normálně.

Nebylo by od věci vyzpovídat kompetentní osoby z celostátního vysílání rozhlasu a televize. Lidové písně jsou stále na samém krajičku jejich zájmu. Občas se mě sice někdo snaží přesvědčit o opaku, ale většina krásných záznamů jen leží v archivech! Ostudně se nevysílá skoro nic ze Strážnice, natož třeba z Horňáckých nebo jiných slavností. A televizní pořad Folklorika se „nenápadně“ přesouvá do nočního času.

Do dalších let přeji vám všem v redakci i nám ještě hezčí časopis.

Luděk Vejsada

Lipnice nad Sázavou

Milá a vážená redakce! Dovolte, abych Vám v rámci Vaší jubilejní ankety poděkoval za časopis Folklor.

Za to, že mi začal chodit, může ten, o němž jste v patém čísle

uveřejnili tři velice poutavé články – Zlatý zpěvák Tomáš Beníček, který po letech, díky svému nádhernému hlasu oživil můj zájem o folklor, když jsem v červenci z rozhlasu uslyšel jeho dvě písničky a rozhovor s redaktorem Z. Toflem. V září jsem následně navštívil Bánov, abych získal rozhovor pro náš časopis Krasokvět. Nežůstalo jen u rozhovoru a já byl vpraven do prostředí plného přátelství, krásy a spontánnosti, což vyvrcholilo mým vstupem do Folklorního sdružení ČR 21. září 2004. A tehdy jsem začal dostávat Váš časopis.

Velice se mi líbí úvodní vzpomínkové medailony i vyznání jednotlivých osobností. I ostatní články jsou vesměs zajímavé, graficky přehledně řešené, jen snad by bylo dobré, jsou-li jen dva dvojlisty tištěné barevně, aby byly plně věnovány barevným fotografiím, které si jistě především váš časopis zaslouží s ohledem na barevnost krojů.

Doufám, že se podaří udržet rozsah časopisu (třeba číslo 5/2004 – 76 stránek, to je velice sympatická tloušťka).

Jsem velice rád, když se v listě dočtu, že folklorní život přitahuje naši mládež, je to cesta ke kráse, kamarádství a přátelství, tedy k věcem, které jsou v dnešním světě stále vzácnějším kořením.

Jako ten, který se rozhodl již před 15 lety věnovat chlapcům celý svůj život jako spisovatel, básník a pedagog, oceňuji vysoce Vaši práci pro naši lepší budoucnost. Přeji Vám a vám všem hodně členů a hodně čtenářů, kteří by strávili nad stránkami Folkloru tolik pěkných chvil jako já. Srdečné díky a zdar!

Jak vzniká časopis

Možná vás bude zajímat, jak se „krok po kroku“ vytváří každé číslo časopisu Folklor. Předznamenejme, že příprava jednotlivých čísel je vedena nezaměnitelnými pracovními úkony týmu redakčních spolupracovníků. Zde jsou seřazeny do pomyslného pořadí, které je dáno zkušeností a časovými aspekty přípravy.

Přibližně dva měsíce před uzavěrkou konkrétního čísla si šéfredaktor připraví výběr čtyř osobností z řad folkloristů pro rubriku Vyznání, dvě osobnosti do rubriky Znamé – neznámé tváře a kraje a také zajímavého člověka pro rozhovor. Se všemi postupně vejde v osobní nebo telefonický kontakt a se čtyřmi z nich se dohodne na příspěvku a vyžádá si fotografie.

1. V tomto období také dohodne s vybraným oponentem základní téma diskuse, zpracuje a odešle mu navozující okruhy diskusních otázek.

2. Šest týdnů před uzavěrkou si domluví rozhovor s vybranou osobností a tento uskuteční. Pořídí ilustrační fotografie a průběh besedy si zaznamená na diktafon,

který v následujícím týdnu nejprve v redakci slovo od slova přepíše, pak přepracuje do zveřejnitelné textové podoby a odešle na autorizování. Po autorizaci komponuje do textu úpravy a doplňky.

3. Tak měsíc před uzavěrkou (v čase kdy obdržíte předcházející číslo) se dohodne s redaktory o jejich příspěvcích do dalšího čísla časopisu, příp. je vyšle na vybrané akce.

4. V měsíci před uzavěrkou průběžně přijímá do redakce poštou nebo od roku 2002 také prostřednictvím e-mailu jednotlivé příspěvky. Ty první osobně přepíše a zkontroluje. Druhé textově převezme a všechno uloží do složky příslušného čísla časopisu. Jednotlivé příspěvky průběžně upravuje (doplňuje uvozovky, vyznačuje slova psaná kurzívou, slova podtržená apod.) do konečné podoby.

5. V téže době dopracovává na základě písemných odpovědí na zadané otázky do podoby rozhovoru připravovanou polemickou stat. Zpracovaný příspěvek odešle oponentovi k odsouhlasení. Později od něho vzešlé připomínky a doplňky zapracuje do rozhovoru, v případě většího rozsahu úprav opět text odešle k autorizování.

6. V tomtéž čase osobně nebo telefonicky urguje objednané příspěvky rubrik Vyznání a Znamé – neznámé tváře, připravuje si podklady k aktuálním akcím Folklorního sdružení ČR nebo zpracovává recenze a příspěvky z navštívených akcí.

7. Čtrnáct dnů před uzavěrkou objedná od ředitelky sekretariátu příp. od dalších čelných představitelů Folklorního sdružení ČR jejich aktuální příspěvky k činnosti sdružení a sekretariátu.

8. V termínu uzavěrky zařadí do základního schématu čísla jednotlivé příspěvky a současně vytvoří obsah čísla.

9. Nejsou-li redakci doručeny všechny objednané či dohodnuté příspěvky, tyto nyní intenzivně a opakovaně telefonicky nebo e-maily urguje.

10. Nebyly-li dodány k příspěvkům ilustrační fotografie, tyto vybere z fotoarchivu, z negativů zadá výrobu pozitivů a ty přiřadí k článkům.

11. Po sestavení čísla doplní chybějící informace, články nebo nabídky věnované aktuálně činnosti sdružení.

12. Textově sestavené číslo časopisu vytiskne, všech cca 40 tiskových stran rozmnoží 3x a rozešle korektorům ke čtení. Je-li to nezbytné, v následujícím období 3–4 dnů určeném k vyhledání chyb, dokončuje poslední příspěvky nebo zajišťuje fotografie.

13. Současně již zahajuje „koloběh“ tvorby dalšího čísla dle bodu 1.

14. Po vrácení opravených textů vyznačené chyby a odchylky od českého pravopisu opraví také v počítači a opravený text odešle e-mailem do grafického studia tiskárny. Fotografie a další materiály (noty, kresby, inzerce, loga sponzorů) odešle poštou.

15. Asi po týdnu obdrží ze studia stránkový obtah celého časopisu včetně obálky na tiskovou korekturu. Při ní je třeba vše zkontrolovat, dotvořit grafickou část jednotlivých stránek, vyznačit případné změny a opravy a do míst bez textů zalomit nabídky, inzeráty, loga sponzorů apod.

16. U fotografií je často třeba změnit výřezy nebo jejich zařazení do textu.

17. Na závěr připíše umístění fotografií (stránky) k popiskám, do tiráže doplní aktuální informace týkající se příštího čísla a opravené stránkové obtahy pošle zpět do tiskárny; obvykle s tím, že bude ještě třeba nahlédnout některé opravované stránky.

18. Grafické studio tiskárny provede všechny opravy a vyžádané stránky zašle faxem k druhému náhledu. Po jejich telefonickém odsouhlasení nebo další opravě studio předá časopis k přípravě filmů a tiskárna posléze časopis vytiskne.

19. V tom čase již probíhá příprava dalšího čísla časopisu *Folklor* (viz bod 4 a další).

Ani tyto postupné kroky však někdy nevedou ke konečnému výsledku a stane se, že v časopisu i po uzávěrce a sestavení stále chybí aktuální zpráva o naší významné a již uspořádané akci nebo příspěvek do rubriky *Známé – neznámé tváře*. V tomto případě musí nastoupit šéfredaktor a z dostupných materiá-

lů zprávu (např. z tiskových zpráv nebo z kusých informací zúčastněných) o akci sám něco málo sepsat.

Těžší je to s portréty vybraných osobností v rubrice „tváře“ nebo u vyznání. Tady nelze konkrétního člověka bez jeho vědomí „popsat“. Tehdy jej musí šéfredaktor na poslední chvíli operativně nahradit někým jiným; obvykle je to někdo z nejbližšího pracovního nebo profesního okolí šéfredaktora, s nímž se on sám může rychle kontaktovat a během dne dvou příspěvek připravit. To pak bývají velmi horké chvíle a ty jsou někdy pravou příčinou zpoždění ve vydání časopisu.

Přesto se vždy celý redakční tým snaží dodržet oznámené termíny a naplnit ohlášený obsah. Věřím, že i v tom má časopis v povědomí čtenářů svůj významný kredit.

František Synek

Z hovorů se Zdeňkem Pšenickou, předsedou FoS ČR (4)

Můj osobní vztah k časopisu

Ty, Zdeňku, dokážeš být během tří dnů na pěti opačných koncích republiky a stejným tempem, jakým cestuješ po Čechách, Moravě i Slezsku, dokážeš dennodenně neuvěřitelný počet hodin pracovat. Přiznej se proto. Kolik času Ti při Tvém náročném programu zůstává na to, aby ses v klidu začel do časopisu Folklor?

Je pravda, že mám málo času, ale to v dnešní době platí o každém z nás. Lidé dnes mají málo času obecně a dá se očekávat, že tempo života se bude i nadále zrychlovat, takže času nepřibude. Proto se mi zdají některé články ve Folkloru zbytečně dlouhé. Něco jiného je toto jubilejní číslo, kde jsme se zastavili, abychom se pokusili zhodnotit patnáctileté období. Ale v běžných číslech dávám jednoznačně přednost krátkým a věcným článkům! A jsem přesvědčen, že i vedoucí a ředitelé festivalů kvitují více krátkých článků o vlastním souboru nebo festivalu a dění ve svém regionu.

Vidíš, předběhl jsi mne, protože měla následovat otázka, jakým článkům při jeho čtení dáváš přednost. A to jsi už řekl. Prozrad' tedy, zda o nich hledáš také nějaké podněty pro sebe, pro časopis a pro činnost Folklorního sdružení ČR?

Samozřejmě, že při jejich četbě hledám podněty a dělám si závěry, přemýšlím. Někdy i o tom, co v časopisu není. Vážím si např. rubriky

„Na pomoc souborům“. Ale myslím si, že důležitou potřebou pro práci souborů – vedle znalosti významných postav etnologie a folkloristiky či současných představitelů festivalů nebo regionů a souborů – jsou i praktické rady a informace obecnějšího rázu. Těch by mělo být více! Mám teď na mysli podobné texty, jako byl před několika lety článek Jarmily Karhanové Autorské právo a folklor. Podobných témat je mnoho, např. problematika využívání strukturálních fondů, malé a velké projekty Mezinárodního visegrádského fondu, průběžné aktuální informace o evropských programech Culture 2000 nebo Mládež – Culture and Education. Záživné čtení to sice nebude, ale o to přínosnější, protože všechny soubory a festivaly se ze všeho nejvíce potřebují naučit získávat peníze na další činnost.

Folklorní sdružení ČR je dětská a mládežnická organizace, ale pro děti a mládež toho v časopisu Folklor mnoho není. Nepomohlo by to však zvýšit zájem o časopis právě mezi členy souborů, nebyl by také krok k získávání mladých autorů?

Někdy myslím i na to, jestli by nebylo dobře, kdyby časopis věnoval pár stran i dětem. Opravdu jsme dětská a mládežnická organizace, máme přes dvě stě souborů do patnácti let. Teď se vychází z toho, že časopis je určen vedoucím, a ti tam mají možnost psát o svém dětském souboru a dočíst se o jiných dětských kolektivech. Možná by se nad tím měla redakce zamyslet. Je jen otázkou koncepce, jestli se několik stránek vyčlení zábavě pro děti. Ale byla by to pro časopis další funkce navíc, a už takhle jich plní dost. A chvála bohu, že dobře.

Nejen obsah, ale i grafika oslovuje čtenáře a vytváří jeho vztah k časopisu. A tak mi dovoľ ještě poslední krátkou otázku na závěr našeho rozhovoru. Jak by sis přál, aby Folklor vypadal za dalších patnáct let?

Odpovím také krátce. Přál bych si:

1. Aby existoval.
2. Aby byl čtivý v obou podobách.
3. Aby byl svěží a mladý. A oslovoval dnešní mladé, kteří už budou za patnáct let patřit mezi nás zkušenější, i ty, kteří teprve dorostou a budou si v tu dobu mládí užívat na plný plyn.
4. A konečně, aby grafika časopisu i internetových stránek měla co říci jedenadvacátému století.

Děkuji Ti, Zdeňku, za trpělivost. I když nám rozhovor zabral dost času, myslím, že to nebyl čas ztracený. A doufejme, že i ti čtenáři, kteří stejně jako Ty dávají přednost krátkým článkům, si tentokrát se zájmem přečtou i tento obsáhlejší náhled na zdánlivě jednoduché otázky kolem šíření informací ve Folklorním sdružení ČR.

Otázky připravil a kladl: Viliam Dekan

Tak po našom, od pľúc (k výročiu Folkloru)

Aby som sa na úvod úprimne priznal, nemám rád výročia. Ani tie svoje, tobôž cudzie. Zostalo mi to pravdepodobne spreď roka 1989, kedy sa oslavovalo všeličo možné. Dúfam, že sa za tých pätnást rokov aspoň niečo zmenilo. Teda k lepšiemu. Osobne dávam prednosť každodenným oslavám. Ráno sa zobudiť a tešiť sa, že sa tak stalo. Stretnúť peknú ženu alebo múdreho muža a uchmatnúť im kúsok ich energie. Zdarne zavrieť projekt, grant, dielo, ktoré má šancu oblažiť iných. Večer si líhať plný uspokojenia z dobre vykonanej práce. Alebo že som si len tak počítal, prelistoval zaujímavé periodikum. Proste baví ma žiť tak, aby sám život bol jednoliatou oslavou bytia.

Čo sa týka najdrahšieho tovaru na svete, informácie, tak zastávam názor, že byť v obraze je naozaj super. Spomínam na časy, keď ohľadom kultúry a folklóru predovšetkým, nebolo jednoduché nájsť tie správne poznatky, o ich aktuálnosti ani nehovoriac. V Československu sa dalo čerpať z dvoch známych periodík – Taneční listy a Rytmus. Po „nežnej revolúcii“ však zmizli z povedomia i ony. Na Slovensku sa ich snaží nahradiť Národná osвета, vydávaná Národným osvetovým centrom Bratislava, s jej bývalou prílohou Folklor a terazšou, nazvanou Tradícia a súčasnosť. A taktiež Informátor Východoslovenského folklórneho združenia a Spravodaj Stredoslovenského národopisné-

ho združenia. V Česku sa pred pätnástimi rokmi ujal Folklor, časopis FoS ČR. Vlastne pomyseľný občiansky preukaz mu čas práve vystavil.

Spoločná sedemdesiatštyriročná cesta Čechov a Slovákov sa skončila na križovatke dejín. No folklórne dianie v oboch zvrchovaných republikách má svoje spoločné črty, no i osobité špecifiká. Jazyk prekážkou nie je, mentalitu, čiže národu akceptovať vieme. A Česi, Moravania, Slezania i Slováci majú v sebe tak hlboko zakorenený vzťah k ľudovej kultúre a folklóru, že hudba, spev a tanec ich teraz ešte viac zomkínajú, spájajú do jednej folklórnej rodiny. Nedávno som na svadbe vo Vranove nad Topľou zachytil krásny spev moravských ľudových piesní v podaní dievčat – členiek východoslovenských folklórnych kolektívov. Na opačnej strane, trebárs v Strážnici, Brne či Rožnove pod Radhoštom, si miestni, a dobre že prevažne mladí ľudia, krátia chvíle pretraktovaním melodiky z Podpoľania, Terchovej, Zemplína, Šariša a tak podobne.

Česko je väčšie rozlohou i počtom obyvateľov, preto sa FoS ČR skladá z dvoch desiatok regionálnych folklórnych združení. Slovensko a jeho Folklórna únia zahŕňa iba tri združenia – Západoslovenské, Stredoslovenské a Východoslovenské. Vidí sa mi, že u vás máte prepracovanejšiu spoluprácu predstaviteľov hnutia so zástupcami vlády a ministerstiev, parlamentu a ostatnými subjektmi verejnej správy. My Slováci si zasa zakladáme na dlhodobých cykloch súťažného charakteru s trojročnou periodicitou, ktoré v podstate tlačia mnohé telesá a ich choreografov a hudobných upravovateľov k neprestajnej invenčnej práci, k novej tvorbe, ale i k výskumu prepotrebného materiálu v teréne. Najnovším trendom u nás je prezentácia pôvodnej predlohy súčasnými interpretmi, spodobená na základe audiovizuálnych záznamov. Verejnosť tento trend prijíma s uznaním a úspech takýchto programov niekedy zatienuje aj umelecké snahy profesionálnych telies.

Slováci Čechom podľa mňa vždy úprimne závideli organizovanie folklórnych plesov, bálav, besied pri cimbele a podobných podujatí v tradičných odevoch či bez nich. Úspešným závršením spomínaných akti-

vít je konanie Celonárodného krojového plesu v Žďári nad Sázavou, ktorého som sa síce nemal česť osobne zúčastniť, no jeho skvelú atmosféru som vycítil práve z článkov v časopise Folklor (ako individuálny člen FoS ČR ho dostávam s neomylnou pravidelnosťou do svojej poštovej schránky, takže mám o prísun informácií spoza rieky Moravy postarané).

Rád listujem vo Folklore i opakovane a pripomínam si trebárs hodnotiace state Jaroslava Cardu Juráška o nových nahrávkach ľudovej hudby. Vyhľadávam tiež zmienky o VUS Ondráš, nakoľko som vo VSPT Jánosiík Brno strávil dva „zelené roky“ spevom a tancom. Veľmi zaujímavé mi pripadajú občasnú polemiky, v ktorých sa čitateľ opakovane zasuúuje do rôznych problémov i odlišných pohľadov na ne. Na takúto možnosť sme veru dlho čakali, a práve otvorenosť a výmena postojov a názorov je tý najúžitečnejším, čo Folklor prináša.

Isto iste by mi dal za pravdu i František Synek, hlavný editor a dlhoročný otec tohto ojedinelého žurnalistického syna. Na jednej strane mu závidím jeho stály entuziazmus. No na strane druhej mi neostáva, len ho úprimne obdivovať: kdeže berie v dnešnej upo-

náhlanej dobe toľko času na riadenie kolektívu redaktorov a autorov, ako aj na technicko-organizačné aspekty výroby Folkloru? Patrík jeho vďačným pozorovateľom, a najmä konzumentom výsledkov jeho úsilia. Jemu i jeho spolupracovníkom želim čo najmenej problémov pri realizácii ich zámerov a čo najviac prispievateľov a aktívnych čitateľov.

N.B.! Pod čitateľskou aktivitou si predstavujem nielen študovanie obsahu časopisu, ale hlavne vecné reakcie v ústnej, a ešte lepšie písomnej podobe. Tak ako tomu je práve teraz v mojom prípade. Ďakujem Vám, kolegovia!

Kultúre zdar a folklóru zvlášť!!!

*Tibor Kučera
kustód Zoolenského Kučerovho
folklórneho minimúzea,
folklorista a publicista, Slovensko*

Zajímejme se o folklorní slavnosti...

Jako dlouholetý příznivec etnologických kulturních forem, historie, zemského vlastenectví a lidí, kteří je různým způsobem projevují – vyjadřují své uznání časopisu Folklor při příležitosti mladého výročí jeho založení.

Skláním se před všemi těmi nadšenci – jeho tvůrci, přispívatelí a naplňovateli, kteří jsou pokračovateli zejména tradice našeho venkova, a děkuji jim za radost a potěšení, které do dnešního nelehkého světa svým optimismem přináší.

Moderní civilizace vznášá značné nároky na každého člověka. To pocítují zejména manažeři, kterými jsme v jistém slova smyslu, třebaš jako rodiče, každý z nás. Každodenní tempo života si pro udržení zdraví žádá duševní hygienu. Folklor a lidové umění vůbec ji poskytuje všem – bez rozdílu věku, přesvědčení i společenské příslušnosti.

Mám rád valašský folklor. Valašsko je můj i mých předků rodný kraj, kdysi chudobný, ale důstojný svým nadhledem, bohatý slavnou historií i tradicemi, kraj bohatý na příklady lidské tvořivosti i na vzory (Baťa, Sousedík, Schön, i k tomuto kraji se hlásící T. G. Masaryk, který odsud odstartoval svoji zářnou politickou kariéru), moravské Švýcarsko, plné lesů a strání. Důležitým faktorem v lesnaté krajině byly – pily. Spousta scének dobřých valašských folklorních souborů vypráví o jejich produktu – dřevě, i o způsobu života, který byl tímto produktem určován.

Folklor a tradice jsou úzce spjaty s venkovem jako společenstvím. Tam, kde tuto moudrost objevili, jsou dnes prosperující obce. Ne náhodou je Kovářov, letošní vítězná obec soutěže Vesnice roku ČR v dnes již neméně proslulém Programu obnovy venkova významným místem v rámci folklorních festivalů, stejně tak jako Liptál a další. Tento progresivní prvek v Evropě regionů začínají vnímat i pokrokoví členové regionálních zastupitelstev, senátoři i další významní politici, kteří se ve stále větší míře hlásí ke svým venkovským kořenům. A to je dobře. Dávají tak příklad mladým, potažmo i jako cestu k pozitivnímu myšlení, a tím i k dlouhodobosti s vyšší kvalitou života.

Ale v podpoře rozvoje místních tradic je i budoucnost prodávání kultury (které je folklor nezastupitelnou součástí) v cestovním a turistickém ruchu, budoucnost otvírání se smysluplnému poznávání a cesta k subsidiaritě, bez níž nefunguje PARTNERSTVÍ, a které se mnozí centristé – soběstřední individualisté tolik brání. Na toto téma jsme – v rámci Komise pro přeshraniční spolupráci česko-moravské menšiny na Slovensku (in: Trnavský zpravodaj K, č.3/2000), která se později přetransformova-

la na Občanskou iniciativu Za prosperitu Trnavského kraje – OIPTK (jejíž členové, coby nezávislí, dokonce participovali na regionálních i parlamentních volbách), před dvěma roky uspořádali v Trnavě odbornou konferenci za účasti předsedy (župana) Trnavského samosprávného kraje Petra Tomečka.

Náměty, které na konferenci zarezoňovaly, byly formou doporučení adresovány zainteresovaným subjektům (ústřední a ústavní orgány, prvo- a druhostupňové samospravy, občanské iniciativy a média). Regionální kultura (včetně folkloru), kam především byly aktivity směřovány, však z různých důvodů posílena zatím nebyla. V této oblasti jsou velké rezervy, především v rozšíření zmíněných aktivit turistiky a cestovního ruchu, zatím však protisměrné reakce ústředních a zejména regionálních orgánů na Slovensku (i přes jejich často opačné projevy) jejich využitelnost minimálně umrtvují.

A co popřát časopisu Folklor nejméně do dalších patnácti let?

Aby se folklor, vysoké umění, kulturní avantgarda, manažeři rozhodovacích procesů a masmédiá spojovali v jeden celek, který by fandil regionům a nutil je k soutěživosti.

Aby se nejen hejtmani, jako jsou Březina, Juránek, Slavík, Dohnal, Tošenovský, Zahradník a politici, jako je Topolánek, Havlíček, Plachý, Smýkal, Gajdůšková, ale i další, častěji objevovali na folklorních festivalech, ať už jako garanti, či v tradičních krojích, nebo jen tak, jako celebrity a občané. Aby se k nim přidávali i lidé jako jsou Barroso, Fígel, Špidla, Roithová, Záborská a další.

Aby se lidé jako je pan Alexander Veigl častěji objevovali na českém a slovenském venkově a znalci, jako jsou Štika, Rejškovi, Stolařík, Klauda, Mědílek a Pšenica měli další následovníky.

Aby se občané začali zajímat o folklorní slavnosti alespoň tak, jako se zajímají o televizní seriály. A aby jim média věnovala aspoň tolik pozornosti, kolik věnuje propagaci technopárty.

...a aby všem lidem okolo folkloru – pochodním, které zapalují – jejich elán vydržel.

Mojmír Kovář,

exposlanec FS a občanský aktivista, Trnava, Slovensko